

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19CoCsp/9/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8217205422
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 08. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8217205422.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlata Simkovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Karola Krochta v spore žalobcu: Štátny fond rozvoja bývania, so sídlom Lamačská cesta 8, 833 04 Bratislava, IČO: 31 749 542, pr. zastúpený: GARAJ & Partners s.r.o., so sídlom Jozefská 3, 811 06 Bratislava, IČO: 35 951 125, proti žalovaným: 1/ J. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXX/XX, XXX XX O., 2/ K. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXX/XX, XXX XX O., 3/ K. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXX/XX, XXX XX O., 4/ C. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXX/XX, XXX XX O., o zaplatenie 5.132,73 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. 4Csp/85/2017 -346 zo dňa 13.11.2019, takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v jeho napadnutej zamietavej časti výroku III. čo do nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 490,46 eur.

Pripúšťa späťvzatie žaloby v časti o zaplatenie sumy 1.040 eur, v tejto časti zrušuje rozsudok a konanie zastavuje.

V prevyšujúcej napadnutej zamietavej časti a súvisiacom výroku o trovách konania rozsudok zrušuje a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) o zaplatenie 5.132,73 Eur s prísl. rozhodol tak, že prvým výrokom konanie v časti o zaplatenie nad sumu 5.132,73 Eur s úrokom vo výške 3,90 % ročne zo sumy 5.132,73 Eur od 08.03.2016 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 8,00 % ročne zo sumy 5.132,73 Eur od 19.05.2018 do 01.10.2019 vo výške 102,59 Eur a zo sumy 5.132,73 Eur od 02.10.2019 do zaplatenia a nákladmi spojenými s uplatnením pohľadávky v sume 490,46 Eur zastavil. Druhým výrokom žalovaným v 1., 2., 3. a 4. rade uložil povinnosť spoločne a nerozdielne žalobcovi zaplatiť sumu 5.132,73 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 38,25 Eur a úrokmi z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 5.132,73 Eur od 14.09.2019 do zaplatenia s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť ostatných žalovaných, a to v splátkach vo výške 140,- Eur mesačne, splatných vždy do 25. dňa v mesiaci počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku pod následkom straty výhody splátok v prípade neuhradenia ktorejkoľvek splátky riadne a včas, čím nastane splatnosť celého plnenia. Tretím výrokom v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Štvrtým výrokom žalobcovi priznal voči žalovaným v 1. až 4. rade a to spoločne a nerozdielne nárok na náhradu účelne vynaložených trov konania podľa pomeru úspechu vo veci v rozsahu 66,84 %, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovaným zaplata sumy 5.132,73 eur s prísl., ktorý nárok odvodzoval od Zmluvy o poskytnutí podpory vo forme úveru č. 701/471/2003, na základe ktorej bol žalovaným v 1. a 2. rade poskytnutý úver vo výške 10.622,05 eur (pôvodne 320.000 Sk), pri úrokovej sadzbe 3,9 % s lehotou splatnosti 20 rokov. Žalovaní v 3. a 4. rade boli ručiteľmi úveru. Žalovaná strana navrhla rozhodnúť tak, aby priznaná suma mohla byť splácaná v mesačných splátkach.

3. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 1, § 3, § 4 ods. 1, § 5, § 12 zák. č. 150/2013 Z.z. o Štátnom fonde rozvoja bývania; § 261 ods. 3 písm. d), § 263 ods. 2, § 301, § 303, § 304 ods. 1, § 306 ods. 1, 2, 3, § 307 ods. 1, § 308, § 311 ods. 1, 2, § 330, § 344, § 345, § 349 ods. 1, § 351 ods. 1, 2, § 497, § 499, § 502, § 504, § 506 zák. č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka (ďalej len „ObZ“); § 39, § 48 ods. 1, § 121 ods. 3, § 544 ods. 1, 2 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“); § 3 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 21/2013 Z.z.; § 3 ods. 1 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z.; § 10c Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z.

4. Skonštatoval, že účastníci konania - žalovaní v 1. a 2. rade uzavreli dňa 18.09.2002 zmluvu o poskytnutí podpory podľa zák. č. 124/1996 Z.z. o Štátnom fonde rozvoja bývania - vo forme úveru č. 701/2696/2002, podľa ktorej žalobca poskytol žalovaným v 1. a 2. rade úver vo výške 320.000,- Sk, t.j. 10.622,05 Eur, so základnou úrokovou sadzbou 3,9 % ročne na dobu splatnosti 20 rokov za účelom výstavby rodinného domu. Žalovaní sa v čl. IV. zmluvy o poskytnutí podpory zaviazali splatiť celý úver so základnou úrokovou sadzbou 3,9 % ročne pravidelnými mesačnými splátkami vždy do 15.-teho kalendárneho dňa mesiaca počas celej lehoty splatnosti úveru. Prvá až 239 splátka mala činiť sumu 63,83 Eur (t.j. 1.923,- Sk) a poslednú splátku mal tvoriť zostatok dlhu (body 4.2 a 4.3 zmluvy). Začatie splácania bolo určené 3 mesiace po uzavretí zmluvy, pričom plynutie času začalo od 1. dňa mesiaca nasledujúceho po obojstrannom podpísaní zmluvy (bod 4.4.) - t.j. v danom prípade od 12/2012. v čl. VII. bode 7.1 Zmluvy bolo upravené ručenie. Dlžníci boli zaviazaní zriadiť záložné právo v prospech žalobcu do 3 mesiacov od vydania právoplatného kolaudačného rozhodnutia (čl. VII bod 7.6 zmluvy). V bode 7.8. bolo dohodnuté, že ak žiadateľ nepreukáže návrh na vklad záložného práva, resp. nepreukáže objektívne skutočnosti, ktoré mu bránia splniť povinnosť zriadenia záložného práva, vzniká fondu právo jednostranne od zmluvy odstúpiť s tým, že dlžník je povinný vrátiť jednorázovo poskytnutý úver a uhradiť úrok do 60 dní. Išlo o výšku úroku, ktorý bude vypočítaný ku dňu odstúpenia od zmluvy. V bode 8.3. bolo dohodnuté oprávnenie žalobcu zvýšiť úrokovú sadzbu o 0,5 % pre celú nesplatenú časť podpory a uplatniť toto právo pri každom opakovanom porušení podmienok pri splácaní, pozastavenie čerpania podpory. V bode 8.4. bolo dohodnuté oprávnenie žalobcu odstúpiť od zmluvy v prípade omeškania žalovaných s úhradou akejkoľvek splátky dlhšie ako 6 mesiacov, po doručení výzvy k vyrovnaniu splátok, ak nebudú splnené podmienky uvedené vo výzve. Veriteľ môže od zmluvy odstúpiť jednostranne aj v tých prípadoch, ak dlžník závažným spôsobom poruší zmluvu a to napríklad opakovaným nesplácaním úveru, porušením stavebných predpisov, podstatnou zmenou stavby bez súhlasu veriteľa, zriadením záložného práva v prospech tretích osôb bez vopred udeleného písomného súhlasu veriteľa, zmenou vlastníctva bez súhlasu veriteľa a pod. Zmluvné strany sa dohodli, že v prípade naplnenia bodu 8.4. bol dlžník povinný uhradiť zmluvnú pokutu vo výške 10 % z celej dlžnej sumy, t. j. zo súčtu zostatku istiny a celého nesplateného úroku a vrátiť na účet veriteľa istinu a zostatok úroku v termíne do 30 dní od doručenia výzvy dlžníkovi. Na strane 8 zmluvy bolo pripojené označenie žalovaných v 3. a 4. rade ako ručiteľov a ich podpis s overením zo dňa 18.09.2002. V bode 12.3. sa účastníci konania dohodli, že ich vzájomné vzťahy sa riadia zák. č. 124/1996 Z.z., aj ostatnými právnymi predpismi najmä Občianskym zákonníkom.

5. Z kolaudačného rozhodnutia Obce O. zo dňa 09.09.2004 č. 206/2004 súd zistil, že na meno žalovaného v 1. rade bolo vydané povolenie na užívanie stavby - rodinného domu na parcele č. KN XXX/XX, k. ú. O.. Uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 09.09.2004.

6. Výzvou zo dňa 18.03.2015 žalobca vyzval žalovaných na zriadenie záložného práva v súlade s uzavretou zmluvou o poskytnutí podpory v sume 10.622,05 Eur v lehote 15 dní odo dňa doručenia výzvy. Zároveň títo boli vyzvaní na zaplata nedoplatku ku dňu 03.03.2015 v sume 255,32 Eur v lehote 15 dní odo dňa doručenia výzvy vrátane trov právneho zastúpenia v sume 478,28 Eur. Žalovaní si výzvu prevzali dňa 20.03.2015.

7. Žalobca listom zo dňa 05.01.2016 odstúpil od úverovej zmluvy a zároveň požiadal žalovaných v 1. až 4. rade o vrátenie dlžnej sumy k 03.01.2016 pozostávajúcej z nesplatennej istiny 5.132,73 Eur,

nesplateného úroku 97,60 Eur, úroku z omeškania vo výške 20,09 Eur, zmluvnej pokuty v sume 521,92 Eur, v lehote 60 dní od obdržania výzvy. Dôvodom odstúpenia bolo, že nebolo zriadené záložné právo k postavenému domu, pričom kolaudačné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 09.09.2004. Odstúpenie od zmluvy bolo doručované žalovaným na známe adresy a dňa 07.01.2016 bolo doručené všetkým žalovaným.

8. Nebolo medzi stranami sporným, že na úhradu úveru bolo uhradených do odstúpenia od zmluvy spolu 9.653,25 Eur. Následne bolo uhradených 420,- Eur. Teda spolu bolo uhradených ku dňu podania žaloby 10.073,25 Eur. V omeškani s plnením dlhu boli žalovaní v roku 2005 (09/2005 - 63,83 Eur), v roku 2006 (02/2006 - 63,83 Eur), v roku 2007 (02/2007 - 63,83 Eur), v roku 2008 (05/2008, 10/2008 - 127,66 Eur), v roku 2009 (naviac suma 8,73 Eur), v roku 2010 (07/2010-63,83 Eur), v roku 2012 (naviac 383,- Eur), v roku 2014 (06/2014, 09/2014, 12/2014 - 191,49 Eur), v roku 2015 (01/2015, 09/2015 - 121,49 Eur). Ku dňu 03.01.2016 omeškané splátky boli v sume 319,15 Eur.

9. Prvoinštančný súd uviedol, že nesporným bolo, že žalobca poskytol žalovaným v 1. a 2. rade peňažné prostriedky vo výške 320.000 Sk (10.622,05 eur) a že žalobca je štátnym fondom (právnickou osobou) zriadeným na základe zák. č. 124/1996 Z.z. na financovanie štátnej podpory, ktorého prostredníctvom sa uskutočňuje pomoc štátu pri rozširovaní a zveľaďovaní bytového fondu. S poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29.04.2019, sp. zn. 4Cdo/106/2018 prvoinštančný súd uviedol, že úver poskytovaný štátnym fondom nie je spotrebiteľským úverom a svojou podstatou nejde o spotrebiteľský právny vzťah. Nejde o zmluvu medzi dodávateľom a spotrebiteľmi a teda ani o zmluvu spotrebiteľskú podľa § 52 a nasl. OZ z dôvodov uvádzaných žalobcom v jeho opakovane predkladaných podaniach, pretože štátny fond nemá postavenie dodávateľa tak, ako bol tento definovaný v ustanovení § 52 ods. 3 OZ. Poskytnuté peňažné prostriedky žalobcom žalovaným boli úverom upraveným v ust. § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, ich zmluvný vzťah je absolútnym obchodom v znení § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka v čase uzavretia zmluvy.

10. Inštitút odstúpenia od zmluvy prvoinštančný súd vyhodnotil podľa predpisov obchodného práva (§ 344 a nasl. Obchodného zákonníka). Skonštatoval, že dôvodom odstúpenia od uvedenej zmluvy žalobcom bolo nesplnenie povinnosti žalovaných v 1. a 2. rade zriadiť záložné práva k nehnuteľnosti v lehote 3 mesiacov od vydania právoplatného kolaudačného rozhodnutia podľa bodu 7.6 Zmluvy v spojení s ust. 7.8. Zmluvy, pričom na preukázanie tejto skutočnosti boli žalovaní vyzvaní výzvou žalobcu zo dňa 18.03.2015 doručenou žalovaným dňa 20.3.2015. Platnosť odstúpenia od zmluvy na základe jednostranného úkonu žalobcu zo dňa 05.01.2016 z uvedeného dôvodu medzi stranami sporná tiež nebola. S týmto úkonom bolo v zmysle cit. ust. Obchodného zákonníka a Zmluvy spojená povinnosť dlžníkov zaplatiť celý zostatok úveru s úrokmi (bod 7.8. Zmluvy, predčasná splatnosť úveru). Žalobca si žalobou uplatnil nárok na plnenie po odstúpení od zmluvy, od ktorej žalobca odstúpil v súlade s čl. VII bod 7.8 zmluvy.

11. Skonštatoval prvoinštančný súd, že vzhľadom k tomu, že žalobca využil možnosť odstúpenia od zmluvy v zmysle cit. bodu 7.8. Zmluvy vzniklo mu právo na zaplatenie istiny úveru spolu s úrokmi vyčíslenými ku dňu odstúpenia od zmluvy. Preto nemal pochybnosti o tom, že žalovaným v 1. a 2. rade vznikol po vyčerpaní poskytnutej podpory dlh ako na istine, tak aj na úrokoch z úveru do dňa odstúpenia od zmluvy. Ak by nebola dojednaná možnosť obmedzenia platenia úroku, prvoinštančný súd by uznal nárok žalobcu na zaplatenie úroku až do reálneho zaplatenia istiny a teda za dobu až do vrátenia peňažných prostriedkov. Žalovaní v 3. a 4. rade sú povinní na plnenie titulom ručiteľského vyhlásenia obsiahnutom v čl. VII. zmluvy, ku ktorej pripojili svoj podpis a zaviazali sa uhradiť všetky finančné záväzky dlžníka vzniknuté na základe podpísanej úverovej zmluvy v prípade, ak ich neuhradí dlžník, preto ich povinnosť zaplatiť dlh namiesto hlavných dlžníkov nezanikol. Žalovaní v 3. rade a 4. rade sa dobrovoľne, slobodne a vážne rozhodli prijať povinnosť uspokojiť záväzok žalovaných v 1. a 2. rade v celosti alebo len v nesplatennej časti vrátane úroku, ak by žalovaní v 1. a 2. rade porušili ustanovenia zmluvy a svoj záväzok neuspokojili na písomnú výzvu žalobcu.

12. Súd prvej inštalcie k časti nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty vyčíslenej vo výške 521,92 Eur uviedol, že z obsahu § 544 OZ vyplýva, že zmluvnú pokutu bolo možné dohodnúť len pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti. Článok VIII. bod 8.4 zmluvy upravoval podmienky, za ktorých vzniklo žalobcovi právo od zmluvy odstúpiť. Po vymedzení dôvodov na odstúpenie od zmluvy uvedený článok obsahoval dohodu o zmluvnej pokute pre prípad „naplnenia bodu 8.4“. Z toho vyplýva, že právo na

zaplatenie zmluvnej pokuty podľa bodu 8.4 zmluvy je viazané na využitie oprávnenia žalobcu odstúpiť od zmluvy. Uvedená dohoda o vzniku oprávnenia na zaplatenie zmluvnej pokuty neobsahuje vymedzenie konkrétnej povinnosti žalovaných v 1. až 4. rade ako je napr. povinnosť úhrady splátok riadne a včas, s porušením ktorej by nárok na zmluvnú pokutu žalobcovi vznikol. Zmluvná pokuta v uvedenom prípade bola dohodnutá pre prípad „naplnenia bodu 8.4“, ktorým bolo odstúpenie od zmluvy, t. j. realizácia práva žalobcu a nie pre prípad porušenia povinnosti žalovaného. Dojednanie zmluvnej pokuty pre prípad realizácie práva tak, ako to bolo v uvedenom prípade, robí samé o sebe takéto dojednanie zmluvnej pokuty absolútne neplatným, a to z dôvodu rozporu so zákonom v zmysle § 39 OZ. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo 141/2000, z ktorého vyplýva, že odstúpenie od zmluvy nie je porušením zmluvnej povinnosti, ale výkonom práva, a preto nemôže byť sankcionované zmluvnou pokutou, rovnako poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 5/2000. Prvoinštančný súd tiež dodal, že okrem uvedeného konštatovania neplatného dojednania zmluvnej pokuty sa uvedené dojednanie netýka porušenia povinnosti uvedenej v bode 7.6 Zmluvy a uplatnenia odstúpenia od zmluvy podľa bodu 7.8. Zmluvy.

13. Prvoinštančný súd aj nárok v časti nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 490,46 Eur, zamietol z dôvodu, že žalobca je právnickou osobou, ktorá má právny odbor vrátane oddelenia na sledovanie a vymáhanie pohľadávok a preto nebola potreba poskytovania úkonu právnej pomoci externou advokátskou kanceláriou. Dôvodom zamietnutia tejto časti nároku bola aj skutočnosť, že vynaloženie nákladov na tento úkon právnej služby nebol žalobcom v konaní žiadnym spôsobom preukázaný, keďže nebol z jeho strany predložený žiaden doklad preukazujúci vynaloženie týchto výdavkov žalobcom právnomu zástupcovi žalobcu.

14. Súd prvej inštancie tak zaviazal žalovaných spoločne a nerozdielne na zaplatenie istiny vo výške 5.132,73 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 38,25 Eur a ďalšími úrokmi z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 5.132,73 Eur od 14.09.2019 (počnúc dňom nasledujúcim po vykonaní poslednej čiastočnej úhrady dlhu žalovanými, k 13.09.2019 boli úroky z omeškania kapitalizované) do zaplatenia s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť ostatných žalovaných. Žalovaní boli v omeškaní s plnením dlhu riadne a včas, preto boli povinní zaplatiť aj úroky z omeškania v zákonnej výške (8 % ročne). V prevyšujúcej časti (nad sumu priznanú rozsudkom s prísl.) prvoinštančný súd žalobu zamietol, keď sa vo vzťahu k nim nestotožnil s argumentáciou a námietkami žalobcu vznesenými v konaní.

15. O trovách konania rozhodol tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v 1. až 4. rade podľa pomeru úspechu vo veci, a to v rozsahu 66,84 % (žalobca žiadal žalobou o zaplatenie sumy 8.026,58 Eur a priznaný mu bol nárok v sume 6.696,02 Eur, neúspech v časti o zaplatenie sumy 1.330,56 Eur, teda percentuálne úspech 83,42 % - neúspech 16,58 % = 66,84 %), o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením postupom podľa § 262 ods. 2 CSP.

16. V zákonom stanovenej lehote podal proti uvedenému rozsudku a to proti II., III. a IV. výroku odvolanie žalobca. Odvolanie odôvodnil ustanoveniami § 365 ods. 1 písm. b), písm. f), písm. h) CSP. Uviedol, že súd prvej inštancie prihliadal ex offio na neplatnosť dojednania zmluvnej pokuty. Žalobca mal za to, že takýto postup je nezákonný a že prvoinštančný súd pri rozhodovaní prihliadol na ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. V zmysle uvedeného ustanovenia z úradnej moci prihliadal na skutočnosti, ktoré by inak bolo potrebné, aby sa ich žalovaní dovolávali. V tejto súvislosti zákon upravuje len tzv. moderačné právo súdu, ktoré však nezakladá právomoc posudzovať platnosť dojednania zmluvnej pokuty. Poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 11/2016, ktorý uviedol, že: „Ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov nie je v súlade s čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“ Taktiež namietal nesprávny výklad čl. 8.4 Zmluvy o poskytnutí podpory súdom prvej inštancie. V tomto článku bolo uvedené: „ak dlžník závažným spôsobom poruší zmluvu, a to napríklad opakovaným nesplácaním úveru...“ Zmluvné strany sa dohodli, že v prípade naplnenia bodu 8.4 je dlžník povinný uhradiť zmluvnú pokutu vo výške 10 % z celej dlžnej sumy, t. j. zo súčtu zostatku istiny a úroku a vrátiť na účet veriteľa v termíne do 30 dní od doručenia výzvy dlžníkovi.“ Právny záver o neplatnosti dojednania zmluvnej pokuty bol nesprávny, pretože nebol spojený s oprávnením žalobcu ale s porušením povinnosti zo strany žalovaných. Aj napriek tomu, že konanie v časti zmluvnej pokuty bolo vzaté späť a žalovaná strana s tým súhlasila, prvoinštančný súd žalobu v tejto časti zamietol. Právna úprava vychádza z

absolútnej objektívnej zodpovednosti za porušenie povinnosti, ktorá je zabezpečená zmluvnou pokutou. Zaplataenie zmluvnej pokuty neoslobodzuje povinnú stranu od splnenia povinnosti, ktorú porušila. Mal za to, že ustanovenie o zmluvnej pokute bolo v Zmluve dojednané dostatočne a zrozumiteľne v intenciách príslušných zákonných ustanovení. Zastával názor, že mu vznikol nárok na zaplataenie zmluvnej pokuty v celom rozsahu, nakoľko boli splnené všetky podmienky, ktoré stanovila Zmluva o úvere. Konštatoval, že súd prvej inštancie nespochybnil nárok na zmluvné úroky aj po odstúpení od zmluvy. Tento nárok ale nepriznal a to vzhľadom na ust. bodu 7.8 Zmluvy. V takomto prípade mal rovnako nárok na zaplataenie zmluvných úrokov ku dňu odstúpenia od zmluvy. Nejednalo sa o obmedzenie nároku žalobcu týkajúceho sa zmluvných úrokov. Citované dojednanie nestanovovalo, že následne po odstúpení od zmluvy si žalobca nemôže nárokovat' zmluvné úroky aj do budúcnosti, resp. až do zaplataenia istiny. Žalobca takýto výklad prvoinštančného súdu považoval za extenzívny, ktorý odporuje účelu dojednanej zmluvnej podmienky v časti zmluvných úrokov. Ohľadom nákladov spojených s uplatnením pohľadávky uviedol, že v právnom štáte má každý právo dať sa v konaní zastúpiť advokátom. Skonštatoval, že síce disponuje svojím právnym oddelením, to však nie je dôvodom na to, že nemôže využiť služby advokátskej kancelárie. Žalobca prostredníctvom právneho odboru vykonáva správu svojich pohľadávok, avšak z kvantitatívneho hľadiska nebolo v jeho možnostiach zabezpečiť správu všetkých pohľadávok vo vlastnej réžii. Mal za to, že v danom prípade bolo listinnými dôkazmi preukázané, že mu vznikli odôvodnené náklady spojené s uplatnením pohľadávky proti žalovaným. V časti spôsobu započítavania čiastočných úhrad žalovaných poukázal aj na skôr uvedené argumenty, ktoré sa týkali nároku v časti zmluvnej pokuty, a skutočnosti, že prvoinštančný súd v tomto prípade opomenul to, že žalovaní so zastavením konania v časti ako ju žalobca zobral späť súhlasili. Aj napriek uvedenému bola žaloba zamietnutá v časti, o ktorú ju žalobca zobral späť. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté výroky rozsudku zmenil, alternatívne zrušil v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) CSP. Zároveň si uplatnil trovy právneho zastúpenia v sume 252,78 Eur s DPH.

17. Žalovaní v 1. až 4. rade sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrili.

18. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) preskúmal rozhodnutie v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania, pričom dospel k záveru, že odvolanie žalobcu proti výroku II. rozsudku je potrebné odmietnuť a odvolanie proti výroku III. a IV. rozsudku je dôvodné iba čiastočne.

19. Žalobca môže vziať žalobu späť (§ 144 CSP).

20. Ak je žaloba vzatá späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví (§ 145 ods. 2 prvá veta CSP).

21. Ak je žaloba vzatá späť po rozhodnutí súdu prvej inštancie, ale skôr, ako rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. Súd späťvzatie žaloby nepripustí, ak s tým protistrana z vážnych dôvodov nesúhlasí. Ak späťvzatie žaloby pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a konanie zastaví (§ 370 ods. 1, 2 CSP).

22. Odvolací súd pripustil späťvzatie žaloby, zrušil rozsudok a zastavil konanie v časti zaplataenej sumy žalovanými v 1. až 4. rade vo výške 1.040,- Eur, keďže žalobca počas konania o odvolaní vzal svoju žalobu v uvedenej sume späť a žalovaní v 1. až 4. rade sa k čiastočnému späťvzatiu nevyjadrili, čo bolo posúdené tak, že súhlasia so zastavením konania v tejto časti.

23. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

24. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú

rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

25. Podľa ust. § 359 CSP, odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

26. Podľa ust. § 386 písm. b) CSP, odvolací súd odmietne odvolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou.

27. Odvolací súd postupom podľa ust. § 386 písm. b) CSP odmietol odvolanie žalobcu vo vzťahu k výroku napadnutého rozhodnutia, ktorým bola žalovaným v 1. až 4. rade uložená povinnosť spoločne a nerozdielne žalobcovi zaplatiť sumu 5.132,73 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 38,25 Eur a úrokmi z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 5.132,73 Eur od 14.09.2019 do zaplatenia s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť ostatných žalovaných, a to v splátkach vo výške 140,- Eur mesačne, splatných vždy do 25. dňa v mesiaci počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku pod následkom straty výhody splátok v prípade neuhradenia ktorejkoľvek splátky riadne a včas, čím nastane splatnosť celého plnenia.

28. Odvolací súd uvádza, že uvedený napadnutý výrok bol vydaný v prospech žalobcu. Preto žalobca nie je osobou oprávnenou na podanie odvolania proti predmetnému výroku rozsudku.

29. Odvolací súd ohľadom odvolania voči výroku, ktorým prvoinštančný súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 8Cdo/164/2020, ktorý vo svojom odôvodnení dospel k záveru, že Štátny fond rozvoja bývania (ďalej len „ŠFRB“) je osobitný subjekt zriadený zákonom na realizáciu podpory štátu v oblasti bytovej politiky zákonom upravenými nástrojmi, pri ktorej nemá postavenie dodávateľa podľa ust. § 52 ods. 3 OZ a ním uzatvorené zmluvy pri realizácii podpory štátu v oblasti bytovej politiky nemajú charakter spotrebiteľskej zmluvy v zmysle ust. § 52 ods. 1 OZ.

30. Aj napriek skutočnosti, že Zmluva uzavretá medzi stranami sporu nemá spotrebiteľský charakter, nároky z nej je potrebné posudzovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka (vrátane nárokov po odstúpení od Zmluvy), pretože žalobca pri poskytovaní podpory vo forme úverov nevykonáva podnikateľskú, ani obchodnú činnosť, a teda ho nemožno považovať za podnikateľa v zmysle § 2 ods. 2 ObZ. Jeho činnosť preto podnikaním nie je (§ 2 ods. 1 ObZ).

31. Zmluvné strany si v uzavretej Zmluve dohodli, že „ich práva a povinnosti sa budú riadiť predovšetkým zákonom č. 124/1996 Z.z. a ostatnými právnymi predpismi upravujúcimi vzťahy k ŠFRB a ďalej ich vzájomné vzťahy sa budú riadiť ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, najmä Občianskym zákonníkom (viď článok XII bod 12.3 Zmluvy). Strany si tak pre úpravu ich záväzkového vzťahu aplikáciu ustanovení Obchodného zákonníka nedohodli. Aj z ďalších zmluvných dojednaní vyplývalo, že si strany pre úpravu svojich vzťahov dohodli aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka (napr. čl. VII bod 7.1., 7.2., čl. X a pod.).

32. Na prípadné aplikovanie obchodnoprávneho režimu bolo potrebné, aby medzi stranami existoval záväzkový vzťah spĺňajúci podmienky ust. § 261 ods. 1, 2 alebo 6 ObZ. V danej veci takýto vzťah nevznikol, keďže komplexnú úpravu poskytovania podpory vo forme úveru Fondom upravoval výlučne osobitný predpis, ktorým je zákon č. 124/1996 Z. z. Aplikáciu ustanovení Obchodného zákonníka si nedohodli zmluvné strany ani v samotnej Zmluve (ust. § 262 ObZ.). Ak sa potom práva žalobcu na vrátenie úveru (titulom zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie) nespravovali Obchodným zákonníkom, bolo potrebné ich posudzovať podľa všeobecnej právnej úpravy, ktorou boli ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to vrátane práv vyplývajúcich z účinkov odstúpenia od Zmluvy. Pri rešpektovaní princípu lex specialis a lex generalis platí, že ak osobitný predpis (v danom prípade zákon č. 124/1996 Z. z.) nemal blanket na použitie Obchodného zákonníka, bolo potrebné použiť základný predpis občianskeho práva, a to Občiansky zákonník. Iná by bola situácia, ak by medzi stranami existoval záväzkový vzťah spĺňajúci podmienky ust. § 261 ods. 1, 2 alebo 6 ObZ. V takomto prípade by sa odstúpenie od Zmluvy (vrátane nárokov z neho plynúcich) mohlo spravovať Obchodným zákonníkom i napriek tomu, že by sa predpoklady samotného nároku spravovali Občianskym zákonníkom (viď rozhodnutie sp. zn. IV. ÚS 214/04).

33. Odstúpením od Zmluvy, sa táto zrušila od počiatku (s účinkami ex tunc), a preto boli strany povinné si vydať iba navzájom poskytnuté plnenia podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o bezdôvodnom obohatení (ust. § 457 OZ). Keďže (ako už bolo uvedené vyššie) sa na odstúpenie, resp. na právny vzťah medzi stranami nemohli aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka upravujúce zmluvu o úvere (ust. § 497 a nasl.), žalobcovi nemohol vzniknúť nárok na zmluvný úrok až do úplného vrátenia úveru (ust. § 506 ObZ). Právnym následkom platného odstúpenia od zmluvy podľa ust. § 48 ods. 2 OZ je však zánik všetkých práv a povinností, ktoré účastníkom záväzkového právneho vzťahu vyplývajú z uzavretej zmluvy (t. j. ako keby zmluva nebola vôbec uzavretá), a preto je už pojmovo vylúčené právo požadovať zmluvný úrok.

34. Ohľadom nároku na zmluvnú pokutu odvolací súd uvádza, že odstúpením od zmluvy zanikajú pre svoju akcesorickú povahu aj vedľajšie záväzky, ktoré sú od existencie hlavného záväzku (zmluvy) závislé. Takými to vedľajšími záväzkami sú aj záväzky slúžiace k zabezpečeniu splnenia hlavného záväzku, teda aj záväzok na zaplatenie zmluvnej pokuty podľa ust. § 544 OZ. Ak teda dôjde k odstúpeniu od zmluvy, nemôže sa žiadna zo zmluvných strán na jej základe domáhať zaplatenia zmluvnej pokuty, pretože dohoda o zmluvnej pokute bola spolu s hlavným záväzkom od začiatku zrušená a právo na jej zaplatenie nemá žiaden právny základ. Nárok na zmluvnú pokutu však v dôsledku odstúpenia od zmluvy v prípade, že vznikol ešte pred odstúpením od zmluvy z dôvodu jej skoršieho porušenia, nezaniká. Odstúpením od zmluvy dochádza k zániku povinnosti plniť pôvodný záväzok zabezpečený zmluvnou pokutou, avšak nie vždy dochádza súčasne aj k zániku povinnosti plniť zmluvnú pokutu ako dôsledku neplnenia pôvodného záväzku. Porušením zmluvy vznikol medzi zmluvnými stranami nový právny vzťah, ktorý už nemá vo vzťahu k pôvodnému zabezpečenému záväzku akcesorickú povahu a na existenciu ktorého nemá zánik zabezpečeného zmluvného záväzku vplyv. V danej veci však žalobcovi nemohol vzniknúť nárok na zmluvnú pokutu, nakoľko táto bola v čl. VIII. bod 8.5. dohodnutá tak, že ju boli dlžníci povinní uhradiť (vo výške 10 % z celej dlžnej sumy v termíne do 30 dní od doručenia výzvy) v prípade naplnenia bodu 8.4. Zmluvy, v zmysle ktorého „v prípade, ak je dlžník v omeškaní s úhradou ktorejkoľvek splátky dlhšie ako 6 mesiacov je fond oprávnený po doručení výzvy k vyrovnaní splátok od zmluvy odstúpiť jednostranne, ak nebudú splnené podmienky uvedené vo výzve“. Nebolo potom zrejmé, kedy mal takýto nárok na zmluvnú pokutu vzniknúť, t. j. či už v dobe samotného omeškania dlžníka s úhradou ktorejkoľvek splátky dlhšie ako 6 mesiacov alebo až po jednostrannom odstúpení od Zmluvy, ak tieto splátky neboli uhradené ani v lehote a za podmienok uvedených vo výzve na ich úhradu. Nakoľko bod 8.5. Zmluvy viaže vznik nároku na zmluvnú pokutu na splnenie všetkých podmienok uvedených v bode 8.4 Zmluvy je otáznym, či žalobcovi mohol vzniknúť nárok na jej zaplatenie až potom, čo tento odstúpil od Zmluvy, keď dlžník neuhradil dlžné splátky s ktorými bol v omeškaní ani po dodatočnej výzve na ich úhradu. Ako však už bolo uvedené, ak nárok na zmluvnú pokutu, resp. povinnosť dlžníka ju uhradiť, mala vzniknúť až po odstúpení od Zmluvy, nemožno ju priznať, pretože dohoda o zmluvnej pokute bola spolu s hlavným záväzkom od začiatku zrušená a právo na jej zaplatenie nemalo žiaden právny základ. Navyše takto dohodnutá zmluvná pokuta (vo všeobecnosti odkazujúca iba na naplnenie bodu 8.4. Zmluvy), nebola vymedzená dostatočne určito (umožňovala rôzny výklad podmienok jej vzniku), čo samo o sebe vyvolávalo pochybnosti o jej platnom dojednaní. Platí totiž, že v dohode o zmluvnej pokute výška zmluvnej pokuty alebo spôsob jej určenia aj povinnosť, ktorú zmluvná pokuta zabezpečuje, musia byť vymedzené určito, inak je dohoda neplatná (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. MOBdo/4/2003).

35. Za náklady súvisiace s uplatnením pohľadávky označil žalobca len náklady za výzvu na zriadenie záložného práva a náklady spojené s odstúpením od zmluvy. Jednalo sa o náklady spojené s úhradou právnej služby zástupcu žalobcu, ktoré vykonal vo vzťahu k žalovaným, a to v dôsledku využitia jeho práva na odstúpenie od úverovej zmluvy. Skutočne sa musí jednať o náklady, ktoré sa týkajú zročnej pohľadávky a musia byť účelne vynaložené na to, aby sa dali úspešne uplatniť aj v súdnom spore ako hmotnoprávny nárok odlišný od trov konania. Zásada účelnosti je vyvoditeľná zo všeobecných zásad efektivity a spravodlivosti a z ústavnoprávneho princípu proporcionality chrániaceho primeranosť ako hodnotu právneho štátu. Primeranosť súvisí s rozumnosťou v práve, ktorá je chápaná ako vyhľadávanie praktickej rovnováhy v rámci aplikácie práva. Náklady vzniknuté právnym zastupovaním v súvislosti s výzvou na zriadenie záložného práva a odstúpením od zmluvy nemožno však považovať za náklady účelne vynaložené v súvislosti s uplatnením pohľadávky. Aj podľa názoru odvolacieho súdu nešlo o právne úkony, ktoré by bolo nevyhnutné uplatňovať cez advokátsku kanceláriu, lebo išlo o jednoduchú výzvu a odstúpenie od zmluvy. Ak však na tieto úkony žalobca využil advokátsku kanceláriu, samozrejme že tak mohol učiniť, ale náklady s tým vzniknuté musí znášať sám. Na základe uvedeného súd prvej

inštancie rozhodol správne, keď tento nárok žalobcu zamietol. Preto bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie v uvedenom rozsahu výroku III. o zamietnutí žaloby o zaplatenie nákladov vo výške 490,46 eur podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

36. Čo sa týka výroku III. o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti (t. j. okrem potvrdenia rozsudku čo do zamietnutia žaloby o 490,46 eur), odvolací súd uvádza, že neboli podmienky na či už zmenu alebo potvrdenie rozsudku podľa § 387 resp. § 388 CSP. Ako to vyplýva už z citovanej najnovšej judikatúry NS SR, vzťah z úverovej zmluvy uzavretej stranami sporu dňa 18.09.2002 je nutné vyhodnotiť podľa ustanovení OZ, a to čo sa týka aj podmienok a následkov odstúpenia od zmluvy, čo žalobca zrealizoval dňa 05.01.2016. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku posúdil tento právny úkon podľa Obchodného zákonníka, čo nie je správne, keďže bolo ho potrebné vyhodnotiť podľa Občianskeho zákonníka.

37. Preto bol rozsudok súdu prvej inštancie čo do časti výroku III. o zamietnutí žaloby (okrem sumy 490,46 eur) a čo do súvisiaceho výroku o trovách konania zrušený podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušený a v uvedenom rozsahu bola vec vrátená postupom podľa § 391 ods. 1 CSP súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

38. Úlohou súdu prvej inštancie bude v ďalšom konaní posúdiť zostávajúci nárok žalobcu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka a z toho vyvodiť, či tento nárok je alebo nie je oprávnený. Súd sa bude musieť vysporiadať aj s tvrdením žalobcu, že v časti o zaplatenie žalovanej sumy čo do zmluvnej pokuty už žalobu vzal späť, o čom prvoinštančný súd nerozhodol. Ak budú v uvedenej časti splnené zákonné podmienky, bude potrebné konanie v tejto časti zastaviť.

39. Prvoinštančný súd opätovne rozhodne aj o všetkých trovách konania a svoje rozhodnutie náležite odôvodnení.

40. V zmysle ust. § 391 ods. 2 CSP je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom vysloveným v tomto rozhodnutí.

41. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e** je prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).